

Historycy¹⁶ zajmujący się osobą biskupa Michała Korczyńskiego jako miejsce jego urodzenia wymieniają Tarnowiec (Tarnawiec, Tarnowice); niektórzy z nich dodają, że znajdował się on w parafii Książnice. Wszyscy nie łączą owej miejscowości z dzisiejszymi Podleszanami, które wchłonęły wymieniany Tarnowiec (będący w rzeczywistości folwarkiem), chociaż w kilku biogramach biskupa pojawia się podpowiedź w postaci nazwy wsi, w której znajdował się kościół parafialny, do którego przynależały wspomniane miejscowości. Kolejnych dostarczają hasła dotyczące Podleszan i Tarnowca, znajdujące się w *Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego*... W pierwszym z nich zostało zanotowane, że w ich skład wchodzi m.in. wspomniany Tarnowiec¹⁷, a w drugim, że owa miejscowość to (...) *os. do Podleszan, pow. mielecki*¹⁸. Połączenie powyższych informacji już jednoznacznie wskazuje na dzisiejsze Podleszany koło Mielca jako miejsce urodzenia biskupa Michała Korczyńskiego. Dysponując prezentowanym wypisem dotyczącym chrztu duchownego, do owego wniosku można dojść szybciej. Pojawienie się w nim chociażby nazw Książnice i Podleszany zaważa miejsce poszukiwań oraz jednoznacznie i precyzyjnie wskazuje miejsce urodzenia przyszłego biskupa przemyskiego, Michała Tomasza Wincentego Korczyńskiego.

¹⁶ Podawane dotychczas informacje o dacie i miejscu urodzenia biskupa Korczyńskiego zbiera w swoim artykule K.R. Prokop. Dodać do nich można jeszcze: F. M. Sobieszczański, *Korczyński (Michał)*, w: *Encyklopedia Powszechna*, t. 15, Warszawa 1864, s. 486 (... urodził się 13 Grudnia 1784 r. w Tarnowcu, wiośce cyrkulu tarnowskiego, w Galicji).

¹⁷ *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, red. B. Chlebowski, W. Walewski, t. 8, Warszawa 1887, s. 426.

¹⁸ *Słownik geograficzny*, red. B. Chlebowski, t. 12, Warszawa 1892, s. 207.

KS. JAROSŁAW R. MARCZEWSKI* – LUBLIN

AD DUOS ILLUSTRES APPENDIX: CÓRKI SZLACHECKIE KASPROWI NIESIECKIEMU I ADAMOWI BONIECKIEMU NIEZNANE

Naukowa i dziejowa wartość herbarzy Kaspra Niesieckiego¹ i Adama Bonieckiego² pozwala z pożytkiem czynić je wciąż na nowo punktem wyjścia dla podejmowanych badań uzupełniających z zakresu genealogii. Warto tak czynić, jako że prace obu uczonych mężów tworzą niezmiennie swoisty układ odniesienia dla wszystkich parających się tą dyscypliną *ex professo*, nie mówiąc już o hobbystach i poszukiwaczach informacji o charakterze słownikowym. Niniejszy artykuł nie pretenduje zatem do zebrania pełnej wiedzy z zakresu bogatej literatury genealogicznej i zcytowania odniesień do najnowszych osiągnięć naukowych. Niewykluczone więc, iż w przypadku przeprowadzonych pogłębionych badań dotyczących określonych rodów zostały już wcześniej wyjawione niektóre związki pokrewieństwa, jakie zostaną przywołane również w poniższym tekście. Metodycznym założeniem niniejszego opracowania stało się natomiast uzupełnienie obu herbarzy o wiadomości w nich niewystępujące, a dostępne – w niektórych przypadkach być może wyłącznie – w oparciu o przeprowadzoną analizę pewnego ciekawego źródła proveniencji zakonnej.

Użyteczność „Metryki” brygidek lubelskich do badań genealogicznych

Fakt słabszego rozpoznania postaci zakonnic pochodzenia szlacheckiego we wspomnianych herbarzach wynika ze zrozumiałych przyczyn. Woluminy informujące o rodach szlacheckich, wymieniałe z osobna członków tychże rodów, powstały w oparciu o materiał źródłowy ściśle określonego rodzaju. Były to mia-

* Ks. Jarosław R. Marczewski – dr historii Kościoła, adiunkt w Instytucie Historii Kościoła, Wydział Teologii KUL.

¹ K. Niesiecki, *Herbarz polski*, wyd. J. N. Bobrowicz, t. 1-10, Lipsk 1839-1846 (dalej: Niesiecki).

² A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. 1-16, Warszawa 1899-1913 (dalej: Boniecki).

nowicie księgi i dokumenty mające walor prawny, zabezpieczające urząd lub majątek. Jako że ani jedno ani drugie zasadniczo nie interesowało poszczególnych sióstr zakonnych – choć w tym miejscu należałoby poczynić szereg różnorodnych zastrzeżeń łagodzących ostrość postawionej tezy – stąd też w ogromnej większości przypadków ich imiona i nazwiska nie pojawiały się w tego rodzaju materiałach źródłowych. Doskonałym i obfitym źródłem niosącym ogrom nieuchwytnych gdzieindziej informacji są natomiast zakonne księgi metrykalne. Do takich należy również „Metryka” brygidek lubelskich.

Księga ta znajduje się obecnie w Bibliotece Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Nazwana została mylnie „Kroniką klasztoru brygidek lubelskich” i oznaczona sygnaturą 2335. Rękopis ten trafił do Krakowa wraz z całą pośmiertną spuścizną naukową ks. Jana Ambrożego Wadowskiego. Ten lubelski kapłan, wybitny znawca eklezjalnej przeszłości Lublina i Lubelszczyzny, żyjący na przełomie XIX i XX stulecia, zgromadził w ramach prowadzonych przez siebie badań wiele cennych zabytków piśmienniczych, które kolekcjonował i wykorzystywał do opracowywania dziejów Kościoła w mieście i regionie.

„Metryka” brygidek zawiera wpisy dotyczące lat 1530-1870. Składa się z dwóch głównych części. Pierwsza z nich notuje daty oraz imiona i nazwiska dziewcząt wstępujących do lubelskiego klasztoru. Część druga natomiast, będąca klasztornym nekrologiem, podaje informacje odnoszące się do śmierci zakonnic. Ponadto w księdze znalazły się także pojedyncze wiadomości kronikarskie.

To co czyni owe spisy użytecznymi z punktu widzenia badań genealogicznych, to dodatkowe informacje zamieszczone przy niektórych nazwiskach. Autorki „Metryki” zadbały bowiem o to – trudno dziś wszakże wyrokować na ile były konsekwentne w swoim postanowieniu – aby w przypadku sióstr pochodzących z rodzin szlachty urzędniczej dodać również wzmiankę o tym fakcie poprzez wskazanie tytułu lub funkcji pełnionej przez ojca. W konsekwencji połączenie nazwiska zakonnicy i lat jej życia z godnością rodzica pozwala dziś na identyfikację osoby szlachcica za pomocą spisów urzędników doby staropolskiej. Sięgnięcie do herbarzy i innej literatury umożliwia następnie przyporządkowanie obu osób – ojca i córki-zakonnicy dalszym związkom rodzinnym.

Oczywiście, liczba zakonnic, o których rękopis daje wystarczająco użyteczne informacje genealogiczne jest bardzo skromna w stosunku do wszystkich pozostałych przywołanych w tekście „Metryki”. Dodatkowo w części przypadków albo istnieje już ugruntowana i zapisana w herbarzach wiedza na ich temat, albo przeciwnie – nie sposób wyświelić żadnych koligacji z występującymi w herbarzach osobami. Ostatecznie poniżej zostały przywołane tylko te postacie zakonnic-szlachcianek, o których pochodzeniu da się stwierdzić coś więcej aniżeli wynikałoby to z prostej przynależności do grupy osób noszącej to samo nazwisko. Kryterium metodologicznym stał się więc możliwy do wskazania związek pokrewieństwa z osobami, o których wiadomości podane zostały we wspomnianych herbarzach. Będą to zatem rzeczywiście nieznane Niesieckiemu i Bonieckiemu córki szlacheckie, których siostry i bracia mieli pod tym względem więcej dziejowego znaczenia.

Lista zakonnic-szlachcianek

Po zaaplikowaniu omówionej wyżej metody badawczej udało się wydobyć z tekstu „Metryki” brygidek lubelskich kilkadziesiąt interesujących przypadków. Większa część spośród nich dotyczy osób zupełnie nieobecnych na kartach herbarzy. W trakcie pracy dało się wszakże zauważyć, iż heraldycy niekiedy mieli pewne pojęcie o istnieniu danej osoby. Czasem znali jej imię, ale nie wiedzieli, że była zakonnicą. Innym razem wiedzieli, że była siostrą zakonną, ale nie znali imienia. Jeszcze innym razem znali imię i życiowe powołanie, ale nie wiedzieli o szczegółowej przynależności do danego zakonu, albo do lubelskiego klasztoru. W celu maksymalizacji efektu badań wszystkie wskazane przypadki zostały uwzględnione w poniższym, ułożonym alfabetycznie wykazie, osiągając łącznie liczbę 40 osób.

Antonina Brodowska (†1782) h. Łada

Autorka wpisu metrykalnego zaznaczyła, że Antonina Brodowska, która przyjęła habit zakonną w klasztorze brygidek lubelskich 4 marca 1715 r., złożyła profesję 25 października 1716 r. i została konsekrowana 19 października 1721 roku, była podstolanką bractwacką³. Boniecki zapisał tymczasem, że podstolim bractwackim w 1719 r. był Michał Brodowski, późniejszy podstoli urzędowski i podczasy lubelski. Jego żoną była Anna z Podczaskich. Spośród dzieci oba herbarze wyliczyły jedynie Józefa, który był posem województwa lubelskiego na sejm elekcyjny w 1764 r.⁴

Katarzyna Cieciszowska (†1668) h. Kolumna

W „Metryce” brygidek lubelskich Katarzyna Cieciszowska została zapisana jako panna wstępująca do klasztoru w 1619 r. Habit zakonną przyjęła w 1622 r., profesję złożyła 6 września 1622 r., po czym została konsekrowana 24 sierpnia 1631 r. Była córką starosty grabowieckiego Jerzego Cieciszowskiego⁵. Z dokumentów metryki koronnej oraz spisów urzędników województwa belskiego jasno wynika, że jedynym Jerzym Cieciszowskim, który pełnił funkcję starosty grabowieckiego, a było to w latach 1592-1616, był syn Piotra⁶. Niesiecki uczynił o nim jedynie krótką wzmiankę, jako że słabo rozpoznał tę rodzinę⁷. Tymczasem Boniecki, lepszy znawca Cieciszowskich, fałszywie utożsamił Jerzego Cieciszowskiego starostę z innym Jerzym Cieciszowskim, który był w 1634 r. pisarzem

³ Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, *Kronika brygidek lubelskich*, sygn. 2335 (dalej: *Metryka*), k. 33v, 115v.

⁴ Niesiecki, t. 2, s. 301; Boniecki, t. 2, s. 128.

⁵ *Metryka*, k. 17r, 19r, 94v.

⁶ Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (dalej: AGAD), *Metryka Koronna* (dalej: MK) 134, k. 384v-385; *Urzednicy województwa belskiego i ziemi chełmskiej 14-XVIII wieku. Spisy*, oprac. H. Gmiterek, R. Szczygieł, Kórnik 1992 (dalej: UWBZCH), s. 109.

⁷ Niesiecki, t. 3, s. 111.

ziemi czerskiej i wnukiem Pawła Cieciszowskiego, brata Piotra. Nie potrafiąc rozróżnić dwóch Jerzych przypisał jednej osobie zarówno urząd starosty grabowieckiego pod koniec 16 w., jak i pisarza ziemi czerskiej w 1634 r.⁸ Tymczasem Jerzy starosta grabowiecki nie mógł pełnić tej drugiej funkcji, jako że w październiku 1617 r. już nie żył. Informacja Bonieckiego winna zostać zatem poprawiona w ten sposób, że wyodrębniona osoba znanego mu starosty grabowieckiego była rodzicem Katarzyny Cieciszowskiej zakonnicy, o której zresztą Boniecki nie wiedział. Z innych dokumentów wynika ponadto, że żoną starosty Jerzego i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa matką Katarzyny – bo o innych małżonkach Jerzego nie wiadomo – była Zofia z Uhrowska⁹. Dziadem Katarzyny był wspomniany już Piotr, a stryjami wymienieni przez Bonieckiego Paweł, Jan i Jakub.

Jadwiga Czerna (†1626) h. Nowina

W „Metryce” została zapisana informacja, że Jadwiga Czerna była córką chożańskiego lubelskiego Piotra Czerneho. Do zakonu brygidek została oddana bodaj jako dziecko w 1610 r. i zapewne początkowo pobierała nauki w przyklasztornej szkole. Wskazuje na to późna w stosunku do jej przyjęcia data obłóczyn, które odbyły się dopiero w 1614 r. Śluby złożyła w r. 1615, zaś konsekracji nie otrzymała nigdy, może ze względu na stan zdrowia, który doprowadził ją do śmierci w młodym wieku¹⁰. W herbarzu Niesieckiego została zamieszczona jedynie krótka wiadomość dotycząca osoby jej ojca¹¹. Boniecki natomiast opisał postać Piotra Czerneho nieco szerzej, podając m.in. że był on żonaty z kasztelaną sanocką Elżbietą Herburtówną, z którą mieli syna Stanisława¹². Z „Metryki” zatem wynika, że do ich potomstwa należała również Jadwiga, lubelska brygidka.

Katarzyna Czyżowska (†1732) h. Topór

W ramach kronikarskich zapisów poczynionych w „Metryce” została wspomniana smutna ceremonia pochowania w grobie należącym do sióstr brygidek ofiar pożaru klasztoru wizytek lubelskich. Żywiół strawił ich zabudowania w nocy z 18 na 19 lutego 1732 r. Zginęło wówczas 25 kobiet. Wśród nich znajdowały się zarówno zakonnice, posługaczki, jak też dziewczęta oddane wizytkom na wychowanie. Do tych ostatnich zaliczała się Katarzyna Czyżowska, przy której nazwisku zanotowano, iż była podczaszką braclawską¹³. Herbarze Niesieckiego i Bonieckiego odnotowały imię Aleksandra Czyżowskiego, który cieszył się tytułem podczaszkiego braclawskiego w 1715 r., a potem, w 1737 r., był kasztelanem połanieckim. Żył jeszcze w 1756 r., a pochowany został w Sandomierzu. Boniecki dodał, że jego żoną i zatem zapewne matką Katarzyny była stolnikówna dobrzyń-

ska Franciszka Straszewska. Imion dzieci z tego małżeństwa żaden herbarz nie wymienił¹⁴.

Antonilla Dąbrowska (†1813) h. Rawicz

Zapis metrykalny informuje, iż Antonilla Dąbrowska przyjęła habit w 1787 r., w 1788 r. uczyniła profesję, a w 1792 r. została konsekrowana. Miała być córką łowczego podlaskiego¹⁵. Tymczasem spis urzędników tego województwa nie wymienia łowczego o tym nazwisku. Występuje natomiast wojski podlaski Ludwik Dąbrowski, nominowany na urząd w 1760 r.¹⁶ Zważywszy, że zakonnice przyjmowały konsekrację w 25 roku życia można uznać, że Antonilla urodziła się ok. 1767 r., co wydaje się zgadzać z przypuszczalnym okresem aktywności życiowej Ludwika Dąbrowskiego. Może zatem zapis metrykalny był pomyłką. Boniecki wymienił Ludwika jako wojskiego podlaskiego i komornika granicznego braclawskiego w 1761 r. Nie znał jego żony, ale zanotował imię syna Michała¹⁷. Antonilla mogła być zatem jego rodzoną siostrą.

Teofila Dłużewska (†1737) h. Pobóg

Postać Teofili Dłużewskiej doczekała się w „Metryce” bardziej szczegółowej charakterystyki. Habit zakonny przyjęła 10 października 1690 r. Profesję zakonną złożyła 27 maja 1692 r. Konsekrowana była 10 marca 1697 r. W klasztorze pełniła najwyższe funkcje. Najpierw 27 stycznia 1714 r. została wybrana przeoryszą, a następnie 18 marca 1720 r. zgromadzenie obrało ją księnią. W specjalnym obzędzie kościelnym została poświęcona przez biskupa na tej funkcji 9 czerwca tego samego roku. W ciągu 17 lat przełożństwa przyjęła do zakonu 22 siostry. Jej szczególną zasługą była reforma życia zakonnego dokonana w klasztorze lubelskim w 1733 r.¹⁸ Pomimo wielu informacji odnoszących się do jej życia autorka „Metryki” nie wspomniała o pochodzeniu czy rodzicach księdzi Dłużewskiej. Niemniej jednak zamieściła wiadomość pozwalającą na wyświeetlenie jej związków rodzinnych. Otóż śluby zakonne złożyła na ręce ks. Jana Dłużewskiego, oficjała łukowskiego, kanonika poznańskiego, późniejszego sufragana chełmskiego, a zarazem swego rodzonego brata, przez którego była zresztą również konsekrowana¹⁹. O jego osobie natomiast, jak również o jego koligacjach wiele informacji w herbarzu zamieścił Boniecki. Zapisał mianowicie, że Jan Dłużewski był także kanonikiem przemyskim, kantorem kamienieckim, proboszczem zbuczynskim, ratneńskim i porażeńskim, deputatem na Trybunał Koronny, administratorem biskupstwa kamienieckiego, a jako stronnik Stanisława Leszczyńskiego został przez niego nominowany na archidiecezję gnieźnieńską, której jednak ostatecznie nie otrzymał. Ważniejsze wszakże, iż Boniecki dokładnie przedstawił jego zwią-

⁸ Boniecki, t. 3, s. 170.

⁹ AGAD, MK 133, k. 591r-5.

¹⁰ Metryka, k. 11r-5, 88v.

¹¹ Niesiecki, t. 3, s. 249.

¹² Boniecki, t. 3, s. 377.

¹³ Metryka, k. 153v-154r.

¹⁴ Niesiecki, t. 3, s. 280; Boniecki, t. 4, s. 52.

¹⁵ Metryka, k. 46v, 119v.

¹⁶ Urzędnicy podlaski 14-XVIII wieku. Spisy, oprac. E. Dubas-Urwanowicz i in., Kórniki 1994, s. 157.

¹⁷ Boniecki, t. 4, s. 150.

¹⁸ Metryka, k. 105v-107v, 155r-157v.

¹⁹ Metryka, k. 29v.

ki rodzinne. Ojcem Jana był Krzysztof Dłużewski, a matką Anna ze Stawskich. Pozostałe męskie potomstwo tej pary – bo tylko takie znał Boniecki – stanowili synowie: Tomasz, Andrzej i Kazimierz²⁰. Jak się okazuje mieli oni jednak przynajmniej jedną siostrę – lubelską brygidkę Teofilę.

Franciszka (†1853) i Barbara Dobrzyńskie (†1865) h. Jelita

Początki drogi zakonnej obu panien, rodzonych sióstr, miecznikówien stężyckich były takie same. Zanotowano mianowicie, że przyjęły habit zakonny w 1789 r., profesję złożyły w 1790 r., a konsekrowane zostały w 1795 r.²¹ W swoim herbarzu Boniecki przywołał pod rokiem 1788 miecznika stężyckiego Franciszka Dobrzyńskiego. Spisy dotyczące województwa sandomierskiego rozszerzają czas jego urzędowania na lata 1788-1791, czyli do jego śmierci²². Boniecki odnotował również, że Franciszek Dobrzyński był dwukrotnie żonaty – najpierw z Magdaleną Pniewską, potem zaś z Marianną Burdzicką. Z pierwszego małżeństwa pochodził syn Jan, z drugiego zaś synowie Kajetan i Michał²³. O córkach Boniecki nie wspominał.

Katarzyna Firlejówna (†1655) h. Lewart

Wstąpiła do zakonu w 1629 r., co w praktyce w jej przypadku oznaczało zapewne przyłączenie się do dziewcząt pozostających na wychowaniu brygidzek w szkole przyklasztornej. Habit zakonny przywdziała bowiem dopiero 28 sierpnia 1633 r., ślubu zaś złożyła 5 sierpnia 1635 r. Z „Metryki” wynika również, że była córką wojewody sandomierskiego Mikołaja Firleja²⁴. Obaj heraldycy zgodnie podali, że jego pierwszą żoną była kasztelanka radomska Regina Oleśnicka. Małżonkowie ci mieli według Niesieckiego następujące potomstwo: Stanisława, Henryka, Zbigniewa, Andrzeja, Elżbietę, Annę i Katarzynę, która była zakonnicą w Lublinie²⁵. Boniecki zaś wyliczał 5 synów, a także zakonnicę²⁶. W praktyce zatem rozbieżności i mankamenty odnoszące się do brygidki lubelskiej Katarzyny występowały w obu herbarzach. Niesiecki nie zapisał, że Katarzyna była brygidką, choć znał ją jako zakonnicę lubelską. Boniecki natomiast pomylił jej imię i w ogóle nie powiązał z żadnym konkretnym zakonem ani klasztorem.

Krystyna Firlejówna (†1648) h. Lewart

Krystyna Firlejówna przyszła do zakonu w 1616 r.²⁷ Była w tym czasie bodaj dwudziestokilkuletnią panną. Potwierdza ten wniosek najpierw data śmierci jej

²⁰ Boniecki, t. 4, s. 296.

²¹ Metryka, k. 47v, 125r.

²² *Urzednicy województwa sandomierskiego 16-XVIII wieku. Spisy*, oprac. K. Chłapowski, A. Falińska-Grabowska, Kórnik 1993 (dalej: UWS), s. 136.

²³ Boniecki, t. 4, s. 345.

²⁴ Metryka, k. 20r, 92v.

²⁵ Niesiecki, t. 4, s. 35-37.

²⁶ Boniecki, t. 5, s. 291-292.

²⁷ Metryka, k. 16v, 91v.

ojca – wojewody krakowskiego Mikołaja Firleja – nieżyjącego już w 1601 r.²⁸ Bardziej jeszcze przekonuje fakt utraty przez niego pierwszej żony – wojszczan-ki sanockiej Elżbiety Ligezianki, będącej właśnie matką Krystyny, i ponowny ożenek, dokonany nie później niż w 1595 r., kiedy to występowali już razem. Z małżeństwa Mikołaja Firleja i Anny Ligezianki pochodziło, jak zanotowali obaj heraldycy, następujące potomstwo: Mikołaj, Zofia, Anna, Katarzyna, Elżbieta i Krystyna. O dwóch ostatnich Niesiecki napisał, że były zakonnicami²⁹. Nie wiedział bodaj o ich przynależności do konkretnych zgromadeń. Boniecki natomiast wspominał je tylko jako siostry zakonne, ale nie wymienił nawet ich imion³⁰. Wiadomość o Krystynie Firlejównie brygidce lubelskiej uzupełnia zatem braki obu herbarzy.

Marianna Firlejówna (†1673) h. Lewart

Do klasztoru wstąpiła w 1615 r. w ślad za swą rodzoną siostrą Dorotą. W tym czasie jej ojciec, Jan Firlej, niegdyś podskarbi koronny, starosta lubelski i kasztelan wojnicki, nie żył już od roku³¹. Habit zakonny otrzymała w r. 1616, profesję złożyła w r. 1619, zaś konsekrowana została 6 września 1626 r.³² W późniejszym czasie pełniła funkcję mistrzyni nowicjatu. Zarówno Niesiecki jak Boniecki zanotowali wiele istotnych informacji odnośnie do jej najbliższej rodziny. Jej matką zatem była marszałkówna koronna Gertruda Opalińska. Rodzice mieli liczniejsze potomstwo: Andrzeja, Henryka, Zofię, Katarzynę, Dorotę i też Mariannę. Co ciekawe jednak, Boniecki w przeciwieństwie do Niesieckiego, choć znał Dorotę, późniejszą księżnę brygidzek lubelskich, zupełnie pominął milczeniem w swym herbarzu rzeczoną Mariannę³³.

Teofila Gołuchowska (†1719) h. Leliwa

W przypadku Teofili Gołuchowskiej autorka „Metryki” zanotowała – co zdarzało się rzadko – nie tylko funkcję urzędniczą jej ojca, który był podkoniuszym Wielkiego Księstwa Litewskiego, ale także jego imię i nazwisko – Abraham Gołuchowski. W ten sposób została usunięta wszelka wątpliwość co do identyfikacji jego osoby. O córce podała natomiast, że obłóczyla się 8 marca 1689 r., złożyła ślubu 10 października 1690 r., została konsekrowana 10 marca 1697 r. Dnia 24 maja 1708 r. została obrana księżnią klasztoru, a następnie 2 września poświęcona przez biskupa na tym urzędzie. Jej zasługą było m.in. uporządkowanie grobów zakonnych lubelskich brygidzek w 1715 r. Ogółem w czasie sprawowania posługi przyjęła do zakonu 7 osób³⁴. W herbarzu Bonieckiego odnotowano, że jej ojciec, podkoniuszy Abraham Gołuchowski, wstępował w związki małżeńskie dwa razy. Jego pierwszą żoną, z którą miał liczne potomstwo, była kasztelanka brzeskolitew-

²⁸ K. Lepsy, *Firlej Mikołaj*, w: *Polski Słownik Biograficzny* (dalej: PSB), t. 7, s. 12-15.

²⁹ Niesiecki, t. 4, s. 35.

³⁰ Boniecki, t. 5, s. 291.

³¹ Lepsy, *Firlej Jan*, w: PSB, t. 7, s. 7.

³² Metryka, k. 13r, 94v.

³³ Niesiecki, t. 4, s. 38-40; Boniecki, t. 5, s. 293-294.

³⁴ Metryka, k. 29r, 32v, 102r-104r.

ska Katarzyna Kopciówna. W gronie ich synów i córek – Jana, Antoniego, Józefa, Dominika, Ludwika, Teresy, Izabeli, Katarzyny widnieje również mniszka imieniem Teofila³⁵. Boniecki zatem wiedział o jej istnieniu, a także o jej powołaniu, ale z jakichś względów nie przywołał ani jej przynależności do zakonu brygidek, ani funkcji w lubelskim klasztorze. Dziwi to tym bardziej, że Niesiecki, z którego pracy Boniecki korzystał, podał w swoim herbarzu pełną informację o Teofilu Gołuchowskiej³⁶. Nie była to zatem w ścisłym sensie osoba nieznana dwóm lub choćby nawet jednemu z wielkich heraldyków, ale pewne zamieszanie wokół tej postaci zdaje się usprawiedliwiać jej przywołanie w niniejszym tekście.

Teresa Gołuchowska (†1727) h. Leliwa

Skąpe wiadomości na jej temat zawarte w treści „Metryki” informują o tym, że przyjęła habit zakonny 18 października 1699 r., złożyła śluby 30 października 1701 r., a konsekrowana została 17 lipca 1707 r. Jej ojciec miał piastować urząd starosty radomskiego³⁷. Zarówno Boniecki, jak Niesiecki w swoich herbarzach przywołali postać starosty radomskiego Jana Kazimierza Gołuchowskiego, co pozostaje zgodne ze współczesnymi wynikami badań³⁸. Był on rodzonym bratem wspomnianego już podkoniuszego Abrahama Gołuchowskiego. W tym wypadku Teresa była więc stryjeczną siostrą Teofilii, księni brygidek lubelskich. Niesiecki wspomniął w swym wywodzie o jakiejś bezimiennej brygidce, ale sądził, że była ona nie córką, ale wnuczką starosty radomskiego³⁹. Z kolei Boniecki, który dokładnie przedstawił związki rodzinne Abrahama i Jana Kazimierza Gołuchowskich, zupełnie o takiej zakonnicy nie napisał. Poinformował natomiast, że drugą żoną Jana Kazimierza była Sabina Druszkiewiczówna, z którą miał synów Józefa i Franciszka oraz córki Joannę, Ludwikę i Teresę⁴⁰. Wydaje się więc że ta ostatnia była identyczna z Teresą Gołuchowską, brygidką lubelską, o czym żaden z dwóch heraldyków nie miał jasnego pojęcia.

Jadwiga Gostomska (†1656) h. Nałęcz

Do zakonu, co należy rozumieć jako do szkoły przyklasztornej, Jadwiga Gostomska została oddana w 1596 r. Habit przyjęła w 1603 r., śluby złożyła w 1607 r., a konsekrowana została w 1610 r. Była córką wojewodzica rawskiego Anzelma Gostomskiego⁴¹. Obaj heraldycy pisali o nim jako o staroście gabińskim, żonatym z Barbarą Niszczycką. Wśród ich potomstwa Niesiecki wyliczył jedynie synów⁴². Boniecki natomiast prócz Jerzego Aleksandra i Stanisława wymienił również córkę Jadwigę. Nie napisał jednak, że była zakonnicą, bo być może nie posiadał

takiej informacji, gdyż jej imię wiązał z rokiem 1595, a więc z okresem jeszcze przed jej wysłaniem do lubelskich brygidek⁴³.

Teresa Grajewska (†1732) h. Godzawa

Jedną z ofiar wspomnianego wyżej pożaru klasztoru wizytek była wychowana tamtejszych siostr, panna Teresa Grajewska, córka podstolego latyczowskiego⁴⁴. Rzeczywiście, współczesne spisy urzędników powiatu latyczowskiego wymieniają podstolego Mateusza Grajewskiego⁴⁵. W herbarzu Niesieckiego mowa jest o Mateuszu Grajewskim występującym w 1674 r. w województwie wołyńskim⁴⁶. W herbarzu Bonieckiego można natomiast znaleźć informację o Mateuszu vel Macieju Grajewskim, który w 1742 r. był łowczym lubelskim⁴⁷. O żadnych jego funkcjach w powiecie latyczowskim ani Niesiecki, ani Boniecki nie wiedział. Współczesne badania i opublikowane spisy urzędników potwierdzają wszakże działalność łowczego lubelskiego o tym nazwisku w latach 1742-1746. Dodatkowo informują, że rzeczywiście wcześniej nosił tytuł podstolego latyczowskiego⁴⁸. Niemniej jednak Boniecki o jakichkolwiek członkach rodziny Matusza Grajewskiego nie poinformował.

Wiktoria Gruszecka (†1797) h. Lubicz

Z „Metryki” wiadomo, że Wiktoria Gruszecka, miecznikówna nowogrodzka, 6 lutego 1763 r. przyjęła habit brygidzki w klasztorze lubelskim, profesję złożyła w 1764 r., a konsekrację odbyła w 1776 r.⁴⁹ Boniecki w swoim herbarzu przywołał dwóch Gruszeckich mieczników nowogrodzkich: Andrzeja pod 1736 i 1749 r. oraz Aleksandra pod 1758 r.⁵⁰ Współczesne spisy urzędników województwa czernihowskiego wymieniają spośród tych dwóch jedynie Andrzeja, noszącego ten tytuł od 1736 r. do śmierci w 1757 r. Dodatkowo informują o jednorazowej wzmiance na temat rzekomego miecznika nowogrodzkiego Ignacego Gruszeckiego, występującego w 1764 r.⁵¹ Wszystkie te dane w połączeniu z datą wstąpienia Wiktorii do klasztoru pozwalają widzieć jej ojca w każdej z wymienionych postaci. Wniosek ten nasuwa się na skutek analizy porównawczej zapisów czynionych w „Metryce”. Na niewiele też zda się namysł nad tytułem miecznika nowogrodzkiego. Otóż pochodzenie neoprofeski, jakie notowano przy jej nazwisku, dotyczyło aktualnego urzędu piastowanego przez ojca. Andrzej Gruszecki co prawda już nie żył, ale jego ostatnią i bodaj jedyną godnością był właśnie tytuł miecznika.

⁴³ Boniecki, t. 6, s. 348.

⁴⁴ Metryka, k. 154r.

⁴⁵ *Urzednicy podolski 14-XVIII wieku. Spisy*, oprac. E. Janas i in., Kórnik 1998, s. 178.

⁴⁶ Niesiecki, t. 4, s. 273.

⁴⁷ Boniecki, t. 7, s. 38.

⁴⁸ *Urzednicy wojewodztwa lubelskiego 16-XVIII wieku. Spisy*, oprac. W. Kłaczewski, W. Urban, Kórnik 1991 (dalej: UWL), s. 28.

⁴⁹ Metryka, k. 44r, 118r-5.

⁵⁰ Boniecki, t. 7, s. 144-145.

⁵¹ *Urzednicy wojewodztw kijowskiego i czernihowskiego*, oprac. E. Janas, W. Kłaczewski, Kórnik 2002 (dalej: UWKCZ), s. 219-220.

³⁵ Boniecki, t. 6, s. 219.

³⁶ Niesiecki, t. 4, s. 177.

³⁷ Metryka, k. 30v, 104r.

³⁸ UWS, s. 80.

³⁹ Niesiecki, t. 4, s. 178.

⁴⁰ Boniecki, t. 6, s. 218-219.

⁴¹ Metryka, k. 7v, 92v-93r.

⁴² Niesiecki, t. 4, s. 245.

Z nim więc winien być odnotowany. O Aleksandrze współczesne wyniki badań co prawda milczą, ale wątpliwość zasiana przez Bonieckiego pozostaje. Ignacy z kolei, jeśli był miecznikiem w 1764 r., mógł równie dobrze być ojcem Wiktorii. Tak czy inaczej o jej własnej osobie Boniecki nie wspominał.

Eleonora Hordyńska (†1794) h. Sas

Przypadek panny Eleonory Hordyńskiej, jako specyficzny, został szerzej omówiony w księdze „Metryki”. Otóż córka wicestarysty lwowskiego odbyła nowicjat w klasztorze brygidek we Lwowie. Jednakże było to już w dobie rozbiorowej, stąd też instytucje kościelne pod rządami austriackimi objęła polityka józefińska. Na mocy decyzji władz państwowych zakazano kandydatom do zakonu składania ślubów przed ukończeniem 24 roku życia. Jako że Hordyńska nie chciała czekać, przyjechała do klasztoru lubelskiego w 1778 r., gdzie zaraz przyjęła habit, w następnym roku złożyła profesję, a w r. 1781 została konsekrowana⁵². Boniecki podał wiele informacji o niejakiem Stefanie Hordyńskim. Miał on być na różnych etapach życia miecznikiem kijowskim, stolnikiem żydaczowskim, lwowskim burgrabią, pisarzem grodzkim, sędzią grodzkim, postem, a w r. 1779 – co w zupełności odpowiada „Metryce” – był podstarościem lwowskim. Z żoną Wiktorią Kobylską miał mieć następujące dzieci: Łazarza Tadeusza, Ludwikę i Apolonię⁵³. O zakonnicę Eleonorze Boniecki nie uczynił żadnej wzmianki.

Teofila Kuczweska (†1814) h. Łada

Zapis w „Metryce”, jakkolwiek nie przywołuje imienia ojca ani matki Teofili Kuczweskiej, czyni ich oboje – co niezwykle rzadkie – łatwymi do zidentyfikowania. Okazuje się bowiem, że panna była łowczanką bielską, a przy tym siostrzenicą Józefa Sosnowskiego, hetmana polnego litewskiego i wojewody połockiego. Habit przyjęła w 1765 r., śluby zakonne złożyła w 1766 r., konsekrowana została w 1770 r. Dekadę później, w 1780 r., została wybrana przeoryszą, a 15 lutego 1791 r. księżną klasztoru, po czym 27 marca odbył się specjalny obrzęd jej benedykcji. Jako księżna została zapamiętana m.in. z prowadzonych prac remontowych w postaci wymiany dachu na budynku klasztornym. Za jej przełożęństwa 7 nowych sióstr złożyło śluby zakonne⁵⁴. Boniecki napisał o Stefanie Kuczweskim, tytułowanym łowczym bielskim, że był ponadto w latach 1731-1739 pisarzem grodzkim trembowelskim, podczaszym, sędzią grodzkim i podstarościem. Uczony wspominał też pod 1749 r. o łowczyźnie bielskiej Domicelli, co do której można snuć przypuszczenia, że była żoną Stefana, zatem winna pochodzić z Sosnowskich⁵⁵. O dzieciach tej pary najwyraźniej nie miał żadnych informacji.

Katarzyna Krzywczicka (†1667) h. Topór

W herbarzu Bonieckiego została zapisana informacja o Aleksandrze Krzywczickim, dziedzicu Uhrowska i jego żonie Elżbiecie Gniewoszównie. Do ich po-

tomstwa zostali zaliczeni: syn Jan Tomasz oraz córki Jadwiga, Potencjanna, Izabella i zakonnica Katarzyna. Jako że Aleksander Krzywczicki wymieniony został w herbarzu pod latami 1602 i 1619 wydaje się wielce prawdopodobne, że chodzi w tym wypadku o brygidkę lubelską i jej ojca⁵⁶. Katarzyna Krzywczicka przyszła bowiem do klasztoru w 1626 r., a obłóczyla się 14 września 1628 r., mając lat 18⁵⁷. Zgodność dat musi w tym wypadku przemawiać na korzyść postawionej tezy. Boniecki zatem wiedział o istnieniu wymienionej w „Metryce” Katarzyny Krzywczickiej, choć nie znał szczegółów związanych z jej życiową drogą. Wypadało je wszakże przytoczyć gwoli uzupełnienia herbarzowego wywodu.

Konstancja (†1732) i Anna Kossakowski (†1732) h. Ślepowron

Obie panny będąc wychowankami wizytek lubelskich zginęły w pożarze i jak już wspomniano zostały pochowane w grobie brygidzkim. Były chorążankami żytomierskimi⁵⁸. Boniecki wiedział o dwóch chorążych żytomierskich – Mikołaju i Antonim. Jako że Mikołaj w 1709 r. awansował na chorążego lubelskiego, a obie panny zginęły w 1732 r. jako młode dziewczęta, wypada sądzić, że były córkami Antoniego. Współczesne badania pokazują bowiem, że Antoni nosił tytuł miecznika po Mikołaju swoim ojcu od 1710 r.⁵⁹. Gdyby panny były córkami Mikołaja zapewne zapisano by je w „Metryce” jako chorążanki lubelskie a nie żytomierskie. Żoną Antoniego, a zatem zapewne matką Konstancji i Katarzyny była Marianna Ossowska. Niemniej jednak Boniecki znał z ich potomstwa tylko syna Mikołaja i córkę Helenę. Nadto jego zdaniem Antoni Kossakowski po śmierci żony w 1724 r. wstąpił do stanu duchownego⁶⁰. Spisy urzędników województwa kijowskiego mówią natomiast o jego śmierci w tymże roku. W każdym razie ewentualna strata małżonki nie była jednak jak widać jedynym rodzinnym nieszczęściem jakie spała na dom Kossakowskich.

Elżbieta (†1684) i Anna Lanckoroński (†1682) h. Zadora

Choć „Metryka” nie wspomina o tym, iż panny te były rodzonymi siostrami, to jednak informacje, które zawiera jasno wskazują na ten stopień ich pokrewieństwa. Elżbieta wstąpiła do zakonu 28 sierpnia 1633 r. Anna natomiast przyjęła habit 13 stycznia 1638 r., złożyła śluby 23 marca 1642 r. i została konsekrowana w 1647 r. W przypadku pierwszej z nich źródło podaje wprost, że jej ojcem był Samuel Lanckoroński, kasztelan wiślicki i starosta małogoski. W przypadku drugiej zaś jest tylko ogólnie mowa o pochodzeniu od kasztelana sądeckiego⁶¹. Wątpliwość znika po zjrzeniu do herbarza Bonieckiego. Podaje on bowiem skrupulatnie, że Samuel Lanckoroński w 1618 r. był kasztelanem wiślickim i starostą małogoskim, a w 1638 r., tzn. w roku jego śmierci, został kasztelanem sądeckim. Ponadto dowiadujemy się, że żoną Samuela Lanckorońskiego była podskarbian-

⁵² Metryka, k. 46v, 117v.

⁵³ Boniecki, t. 7, s. 338.

⁵⁴ Metryka, k. 44r-5, 46v, 47v-49v, 120r.

⁵⁵ Boniecki, t. 13, s. 100.

⁵⁶ Boniecki, t. 13, s. 34.

⁵⁷ Metryka, k. 18v-19v, 94v.

⁵⁸ Metryka, k. 154r.

⁵⁹ UWKCZ, s. 109.

⁶⁰ Boniecki, t. 11, s. 308.

⁶¹ Metryka, k. 20r-5, 21v, 95r-5.

ka koronna Zofia Firlejówna, z którą posiadali bardzo liczne potomstwo. Było to siedmiu synów: Pakosław Kazimierz, Wespazjan, Zbigniew, Stanisław, Henryk, Zygmunt i Przecław; oraz m.in. córki: Katarzynę, Jadwigę, Elżbietę i Annę. Odnośnie do dwóch ostatnich Boniecki miał świadomość, że były siostrami zakonnymi⁶². Podobne, choć mniej dokładne informacje zostały zresztą zawarte również w herbarzu Niesieckiego⁶³. Obaj heraldycy wiedzieli zatem o dwóch córkach-zakonnicach Samuela Lanckorońskiego. Wydaje się jednak, że nie byli świadomi ich przynależności do klasztoru brygidek w Lublinie.

Marianna Liniewska (†1732) h. własnego

Jak informuje „Metryka” Marianna Liniewska od 1725 r. mieszkała wraz ze swoją matką Ewą z Szaniawskich Liniewską przy klasztorze brygidek lubelskich, gdzie panna z pewnością pobierała nauki. Matka w tym czasie była już rozwódka. W celu nauki języka francuskiego Marianna została w 1731 r. oddana do szkoły przy klasztorze wizytek. Tam też zginęła rok później, w pożarze, o którym już była mowa⁶⁴. W jej przypadku dokładnie została opisana matka, którą Niesiecki i Boniecki nazwali jeszcze kasztelaną lubelską. O ojcu wiadomo z „Metryki”, że był starostą zwinogrodzkim. Boniecki zidentyfikował go jako Adama Liniewskiego. O ich córce nie wiedzieli⁶⁵.

Krystyna Nenchówna (†1740) h. Lubicz

Z „Metryki” brygidek lubelskich wiadomo, że Krystyna Nenchówna wstąpiła do klasztoru wnosząc posag w wysokości 4 000 zł. Habit przyjęła 16 lipca 1708 r., a mając 18 lat i 7 miesięcy złożyła śluby zakonne 4 maja 1710 r. Została konsekrowana 17 listopada 1715 r. Była podkomorzanką inflancką⁶⁶. Niesiecki zanotował w swym herbarzu wiadomość o podkomorzym inflanckim Karolu Nenchenie lub Nensze, który za zasługi wojenne otrzymał indygenat na sejmie w 1676 r. Jego żoną była Bogumiła Sługocka, zaś dziećmi Ksawery, Anna i Magdalena. Zdaniem Niesieckiego miał on 3 braci i 4 siostry, pośród których została wspomniana bezimienna zakonnica klasztoru brygidek lubelskich⁶⁷. Niewątpliwie „Metryka” ujawnia nieznanie Niesieckiemu imię brygidki Nenchówny – Krystyna. Równocześnie jasno stwierdza, że była ona córką, a nie siostrą podkomorzego inflanckiego. Ponieważ również czas jej urodzenia, który można łatwo i dokładnie ustalić na jesień 1691 r., wydaje się sugerować pierwszy stopień pokrewieństwa, stąd też wypada uznać, że Niesiecki po prostu się pomylił.

Wiktoria Niemirzanka (†1688) h. Gozdawa

Szczegółowe wiadomości zawarte w „Metryce” świadczą o tym, że Wiktoria Niemirzanka przyszła do zakonu w 1640 r., habit otrzymała 8 grudnia 1642

roku, śluby złożyła 25 maja 1643 r., zaś 16 czerwca 1647 r. została konsekrowana. W maju 1660 r. zgromadzenie lubelskie obrało ją księnią klasztoru. Zapisala się w pamięci potomnych przez zabezpieczenie tytułów prawnych i podźwignięcie klasztornej gospodarki. Z jej inicjatywy ukazała się drukiem w 1673 r. reguła zakonna. W czasie swego posługiwania przyjęła do klasztoru 21 nowych sióstr. Dokładna informacja w „Metryce” nie pozostawia wątpliwości co do jej ojca – był nim Wojciech Niemira, wojewoda podlaski⁶⁸. W herbarzu Niesieckiego postać ta została wyraźnie wyeksponowana. Był on początkowo stolnikiem drohickim, posłem na sejm, starostą mielnickim, kasztelanem podlaskim, wreszcie wojewodą podlaskim. Miał dwóch synów: Wojciecha i Jana. O innych jego dzieciach w herbarzu brak danych. Co prawda Niesieckiemu znana była postać Wiktorii Niemirzanki, księni brygidek lubelskich, nie umiał jej jednak powiązać stopniami pokrewieństwa z pozostałymi członkami rodu⁶⁹.

Teresa Noskowska (†1691) h. Łada

Habit zakonu brygidek przywdziała 2 października w 1639 r., śluby złożyła 23 marca w 1642 r., zaś konsekrację otrzymała 16 czerwca 1647 r. W hierarchii klasztornej zajęła drugie miejsce, będąc obrana przeoryszą i pełniąc tę funkcję przez 9 lat, aż do dnia śmierci. O jej pochodzeniu „Metryka” twierdzi, iż była córką podkomorzego lubelskiego⁷⁰. W herbarzu Niesieckiego występuje postać jej ojca Adama Noskowskiego i jego żony podskarbianki koronnej Zofii czy raczej Katarzyny Firlejówny. Wymienione dzieci pochodzące z tego małżeństwa to: Jan Karol, Adam Kazimierz, Zofia, Anna, Aleksandra oraz bezimienna zakonnica św. Brygidy⁷¹. Tym samym wiadomości wydobyte z „Metryki” uzupełniają niedostatek herbarza Niesieckiego odnośnie do tej ostatniej.

Maryna Pacówna (†1628?) h. Gozdawa

W „Metryce” została podana informacja, że Maryna Pacówna była córką Mikołaja Paca, podkomorzego brzeskiego. Do zakonu została oddana w 1592 r., zapewne jako małe dziecko, bowiem dopiero w 1604 r. otrzymała habit. Śluby złożyła w 1607 r., po czym została konsekrowana w 1614 r.⁷² Następnie została wysłana do Brześcia Litewskiego, gdzie zakładano nowy klasztor brygidzki, którego współfundatorką była Ewa z Paców Gosiewska, jej rodzona siostra. Maryna była pierwszą przełożoną, a następnie pierwszą księnią tamtejszej wspólnoty⁷³. Dość liczne wiadomości o jej ojcu Mikołaju znalazły się w herbarzu Niesieckiego. Autor zanotował m.in., że jego żoną była wojewodzianka mińska Zofia Sapieżanka, wdowa Hajkowa. Wśród ich potomstwa wymienił 4 synów i 3 córki. Dwaj pierwsi pozostali bezimienni, dwaj kolejni to Samuel i Stefan. Spośród

⁶² Boniecki, t. 13, s. 342.

⁶³ Niesiecki, t. 6, s. 12-13.

⁶⁴ Metryka, k. 153v.

⁶⁵ Niesiecki, t. 6, s. 103; Boniecki, t. 14, s. 269-270.

⁶⁶ Metryka, k. 33r, 103v, 108v.

⁶⁷ Niesiecki, t. 6, 530.

⁶⁸ Metryka, k. 22r-5, 24v, 95v-97r.

⁶⁹ Niesiecki, t. 6, s. 549.

⁷⁰ Metryka, k. 21v-22r, 97v.

⁷¹ Niesiecki, t. 6, s. 578-579.

⁷² Metryka, k. 7v.

⁷³ M. Borkowska, *Miscellanea brygitańskie: składowa fundacja w Brześciu*, „Nasza Przyszłość”, 91 (1991) s. 331-336.

córek dwie pierwsze to wspomniana już Ewa, a także Anna. Co do trzeciej córki Niesiecki nie znał jej imienia, choć miał świadomość, że była później księżnią brygidek w Brześciu. Nadto wiedział tylko że pochodziła od Zofii Sapieżanki, ale nie był pewny czy z jej pierwszego, czy też z drugiego małżeństwa⁷⁴. Analiza dat pozwala przyjąć za „Metrykę”, że była córką Mikołaja Paca.

Teresa Podoska (†1732) h. Junosza

Autorka „Metryki” brygidek zanotowała, że była podkomorzanką różańską. Przebywała wraz z innymi pannami na wychowaniu u wzytek lubelskich, gdzie zginęła we wzmiankowanym już pożarze klasztoru⁷⁵. Niesiecki zostawił bardzo skromną notkę o podkomorzym różańskim nazwiskiem Podoski. Mianowicie zapisał, że pełnił on tę funkcję w 1738 r. Autor herbarza nie znał nawet jego imienia. Nie posiadał też żadnych wiadomości o jego żonie i dzieciach⁷⁶. Tymczasem współczesne badania przyniosły obfite informacje na jego temat. Od r. 1730 podkomorzym różańskim był Karol Podoski. Jego pierwszą żoną była Anna, nieznanego nazwiska, która zmarła ok. 1721 r. Nie wiadomo czy ona była matką Teresy, jako że Karol Podoski ożenił się ponownie, tym razem z Zofią Podoską, swą stryjeczną siostrą⁷⁷.

Barbara Połubińska (†1761) h. Jastrzębiec

Z zapisów „Metryki” wynika, że Barbara Połubińska obkleła się w strój zakonny 18 października 1699 r., śluby złożyła 30 października 1701 r., została konsekrowana 17 lipca 1707 r. W klasztorze powierzano jej rozliczne oficja, zapamiętana została zwłaszcza na urzędzie zakrystianki. O jej pochodzeniu zamieszczono informację bardzo precyzyjną: była córką Remigiana Połubińskiego, wojewodzie nowogrodzkiego⁷⁸. Niestety w herbarzu Niesieckiego brak członka rodziny o tym imieniu. Miano wojewodzina wskazuje wszakże na to, że mógł być synem bądź Iwana bądź Dymitra Połubińskiego. Po przeanalizowaniu dat związanych z życiem brygidki Barbary Połubińskiej, córki Remigiana, należy jednoznacznie wskazać, że wojewodzie był synem Dymitra. Potwierdzają to również współczesne wyniki badań⁷⁹. Skoro tak, to posiadał liczne, wymienione przez Niesieckiego rodzeństwo, w tym również przyrodnie: Piotra, Leona Kazimierza, Hilarego, Antoniego, Dymitra, Michała, Annę, Zofię, Klarę, Florianę, Konstancję, Eufrozinę, Katarzynę, Joannę, Helenę i Annę. Niesiecki stwierdził, że spośród nich dwie córki były brygidekami w nienazwanym klasztorze: jedna księżnią, druga mistrzynią nowicjatu⁸⁰. Wynika stąd, że były ciotkami Barbary, o której Niesiecki nie wiedział.

⁷⁴ Niesiecki, t. 7, s. 227.

⁷⁵ Metryka, k. 154v.

⁷⁶ Niesiecki, t. 7, s. 351.

⁷⁷ Z. Zielińska, *Podoski Karol*, PSB, t. 27, s. 168-170.

⁷⁸ Metryka, k. 30v-31r, 109v.

⁷⁹ A. Rachuba, *Połubiński Dymitr Samuel*, PSB, t. 27, s. 366.

⁸⁰ Niesiecki, t. 7, s. 369.

Anna Radzanowska (†1634) h. Prawdzic

Anna została oddana do klasztoru jeszcze jako małe dziecko w 1592 r. Stąd też jej obłóczynie przypadły dopiero na r. 1600, profesja na 1603, a konsekracja na 1610 r. W „Metryce” zanotowano, że Anna była córką chorążego płockiego Stanisława Radzanowskiego⁸¹. Uczyniono to zgodnie z zasadą, wedle której podawano aktualny urząd rodzica, piastowany w czasie wstępowania córki do klasztoru. Rzeczywiście bowiem w tamtym czasie Stanisław Radzanowski był chorążym płocki. Później natomiast, od r. 1598, był kasztelanem sierpskim. W herbarzu Niesieckiego podano wiadomość o kasztelanie sierpskim, nieznanego imienia, który był mężem Anny Kostkówny, siostry św. Stanisława Kostki. Była to wszakże ta sama postać⁸². Nie znalazły się natomiast w herbarzu żadne dane mówiące o dzieciach tej małżeńskiej pary.

Anna Rzczycka (†1657) h. Janina

Zgodnie z informacją zawartą w „Metryce” Anna Rzczycka przyszła do klasztoru w 1612 r., habit przyjęła w 1614 r., śluby złożyła w 1615 r., a konsekrowana została w 1618 r. W r. 1628 została wybrana przeoryszą klasztoru, którą to funkcję pełniła dożywno⁸³. W czasie wstępowania do klasztoru była już półsierotą, dlatego że jej ojciec Andrzej Rzczycki zmarł w 1608 r.⁸⁴ W „Metryce” został on określony mianem podkomorzego lubelskiego, co było jego aktualnym i zarazem ostatnim urzędem. Mylił się zatem Niesiecki przypisując mu również funkcję chorążego grabowieckiego⁸⁵. Owszem, w późniejszym czasie występował niejaki Andrzej Rzczycki, chorąży grabowiecki, ale urząd ten piastował w latach 1679-1716⁸⁶. Anna nie mogłaby być żadną miarą jego córką. Mieszając zatem nieco obie postacie Niesiecki stwierdził wszakże prawidłowo, że wśród jego potomstwa znajdowała się Urszula i Maryna. Dodał również zgodnie z prawdą, że Urszula była księżnią klasztoru brygidek w Grodnie⁸⁷. Nie wymienił natomiast Anny, brygidki lubelskiej, będącej – podobnie jak pozostałe dzieci – córką Anny Oporowskiej.

Marianna Słoniewska (†1729) h. Słoi

Rodzina Słoniewskich została nobilitowana w 1659 r.⁸⁸ Z niej wywodziła się brygidka lubelska Marianna. Habit zakonny otrzymała 24 lutego 1705 r., złożyła profesję 31 października 1706 r., zaś konsekrowana została 16 lipca 1713 r. W „Metryce” została nazwana chorążanką bydgoską⁸⁹. W herbarzu Niesieckiego występuje Mikołaj chorąży bydgoski, jego żona Celeryna Sarbiewska, synowie

⁸¹ Metryka, k. 6v, 90v.

⁸² Niesiecki, t. 8, s. 30.

⁸³ Metryka, k. 12r, 93r.

⁸⁴ W. Kłaczewski, *Rzczycki Andrzej*, PSB, t. 34, s. 14-16.

⁸⁵ Niesiecki, t. 8, s. 215.

⁸⁶ UWBZCH, s. 104.

⁸⁷ Leksykon, t. 2, s. 341.

⁸⁸ Niesiecki, t. 8, s. 408.

⁸⁹ Metryka, k. 32r, 104v.

Józef i Michał oraz Katarzyna, którą Niesiecki bodaj również przyporządkowuje temu małżeństwu⁹⁰. Zupełnie nieznana była mu natomiast lubelska brygidka Marianna, której w konsekwencji nie pomieścił w herbarzu.

Anna Stępkowska (†1732) h. Suchekomnaty

Była kasztelaną braclawską, jedną z wychowanek wizytek lubelskich, które spłonęły w pożarze tego klasztoru⁹¹. W herbarzu Niesieckiego pojawia się dwóch kasztelanów braclawskich nazwiskiem Stępkowski – Gabriel i jego syn Stefan⁹². Skądinąd aktualnie wiadomo, że pierwszy piastował urząd w latach 1643-1655, drugi natomiast w latach 1657-1672. Obie daty końcowe to daty ich śmierci. Żaden z tych dwóch nie mógł być zatem rodzicem Anny, która zginęła bardzo młodo, będąc w wieku szkolnym. Wydaje się więc prawdopodobne, że jej ojcem był któryś z synów Stefana. Miał ich trzech: z drugiej żony był Gabriel, a z trzeciej Tomasz i Aleksander. O Gabrielu wiadomo, że ożenił się z Marianną Lipską wdową Ubyszową, z którą miał dzieci Antoniego i Zofię, a następnie wstąpił w związek małżeński z Dorotą Moskorzowską. Aleksander pojął za żonę Aleksandrę Zabokrzycką⁹³. W każdym razie Anna musiała być córką nie kasztelaną, ale któregoś kasztelanica braclawskiego. Nie ma jednak o niej w herbarzu żadnej wzmianki.

Aniela Suchodolska (†1732) h. Janina

Podobnie jak kilka wymienionych wyżej panien przebywała u wizytek lubelskich na wychowaniu. W ich klasztorze zginęła w płomieniach. Była córką miecznika łukowskiego⁹⁴. Z aktualnych badań wynika, że jej ojcem musiał być zatem Maciej Suchodolski, późniejszy chorąży i kasztelan lubelski⁹⁵. Dopiero pod tymi tytułami znał go również Niesiecki. Wiedział też, że jego żoną była Otylia Gołuchowska i że mieli ze sobą potomstwo. Nie wymienił wszakże żadnych imion⁹⁶.

Kunegunda (†1776) i Rozalia Swęderskie (†1767) h. Półkozic

Jako pierwsza z dwóch wymienionych do klasztoru brygidek lubelskich trafiła Rozalia. Przy jej nazwisku w „Metryce” wprost zanotowano, że była córką cześnika łomżyńskiego Stanisława Sarbiewskiego. Rodzice zezwolili jej na wstąpienie do zakonu w 17 roku życia, tak więc habit otrzymała 17 lutego 1705 r., śluby złożyła 31 października 1706 r., zaś konsekrowana została 16 lipca 1713 r. W 15 roku pozostawania w klasztorze obrana została przeoryszą, potem zaś pełniła funkcję mistrzyni nowicjatu, gdzie posługiwała przez 16 lat. Dnia 2 sierpnia 1737 roku została księnią, po czym 25 listopada została poświęcona przez biskupa na

tym urzędzie. W ciągu 30-letniej posługi przyjęła do zakonu 16 kandydatek⁹⁷. Tymczasem Kunegunda, która również była córką cześnika łomżyńskiego, a zatem siostrą Rozalii, wstąpiła do klasztoru 9 lat później od siostry, gdyż habit zakonny otrzymała dopiero 25 października 1716 r. Śluby złożyła 18 października 1718 r., a konsekrowana została 19 października 1721 r. Przeżyła w zakonie 60 lat⁹⁸. W herbarzu Niesieckiego została zawarta jedynie krótka informacja o ich ojcu. Tak mianowicie, że urząd cześnika piastował w 1697 r.⁹⁹ Ani o jego żonie, ani o córkach brygidkach Niesiecki nie wiedział.

Zofia Uhrowiecka (†1655) h. Suchekomnaty

Zofia Uhrowiecka była córką starosty chełmskiego Mikołaja Uhrowieckiego, o czym informuje treść „Metryki” brygidek lubelskich. Do klasztoru zgłosiła się w 1612 r., co być może miało związek z datą śmierci jej ojca, przypadającą na ten sam rok, o czym wzmianka znalazła się w herbarzu Niesieckiego¹⁰⁰. Zofia przyjęła habit zakonny w 1614 r., profesję złożyła w 1615 r., a konsekrowana została w 1618 r.¹⁰¹ Niesiecki o jej ojcu nie napisał nic więcej. Z innych źródeł wiadomo, że Mikołaj Uhrowiecki pełnił urząd starosty w latach 1591-1608¹⁰². „Metryka” uzupełniana zatem drzewo genealogiczne Uhrowieckich o postać jego córki, brygidki lubelskiej Zofii.

Marianna Węgleńska (†1785) h. Śreniawa z krzyżem

W klasztorze brygidek lubelskich Marianna Węgleńska przyjęła habit wraz z grupą 5 towarzyszek 12 września 1734 r. Śluby zakonne złożyła 6 maja 1736 r., po czym jej konsekracja nastąpiła 6 sierpnia 1741 r. Autorka „Metryki”, notując informację o jej śmierci dołączyła wiadomość, iż była niegdyś podkomorząnką chełmską¹⁰³. Pośród osób piastujących ten urząd, o czym informują stosowne spisy, było dwóch posługujących się nazwiskiem Węgleński – Franciszek i Łukasz. Pierwszy był podkomorzym od r. 1747 do śmierci w r. 1750, drugi od r. 1775 do śmierci w r. 1784¹⁰⁴. Już z samych dat zgonu zdaje się wynikać, że ojcem Marianny mógł być jedynie Franciszek Węgleński. Niestety, Niesiecki nie podaje, że był on podkomorzym chełmskim, choć przypisuje mu wiele innych tytułów i urzędów – sędzia ziemski chełmski, marszałek sądów kapturowych, poseł na sejm, porucznik. Niemniej jednak wiadomo ze wspomnianych spisów urzędników ówczesnej doby, że podkomorzy chełmski Franciszek Węgleński był wcześniej sędzią ziemskim chełmskim, co niniejszym potwierdza jego tożsamość. Brak wzmianki o podkomorstwie pochodzi zapewne stąd, że Niesiecki, który zmarł w 1748 r. nie miał już możliwości naniesienia poprawki. Nie zrobił tego również Jan Bobro-

⁹⁰ Niesiecki, t. 8, s. 409.

⁹¹ Metryka, k. 154v.

⁹² Niesiecki, t. 8, s. 515-516.

⁹³ *Urzednicy województwa XIV-XVIII wieku. Spisy*, oprac. M. Wolski, Kórnik 2007, s. 123; M. Na-gielski, *Stępkowski (Stępkowski) Daniel Stefan*, PSB, t. 43, s. 382-383.

⁹⁴ Metryka, k. 154v.

⁹⁵ H. Palikij, *Suchodolski Maciej*, PSB, t. 45, s. 290-291.

⁹⁶ Niesiecki, t. 8, s. 558.

⁹⁷ Metryka, k. 31v, 36r, 40r-41v, 110r-113r.

⁹⁸ Metryka, k. 34r, 114v-115r.

⁹⁹ Niesiecki, t. 8, s. 571.

¹⁰⁰ Niesiecki, t. 9, s. 193.

¹⁰¹ Metryka, k. 12r, 92v.

¹⁰² UWBZCH, s. 192.

¹⁰³ Metryka, k. 39r-5, 115v.

¹⁰⁴ UWBZCH, s. 172-173.

wicz w ramach uzupełnień czynionych przez siebie w herbarzu. Niesiecki zapisał natomiast informacje o żonie podkomorzego chełmskiego. Była nią kasztelanka chełmska Agnieszka Dłużewska. Wśród wyliczonego przez Niesieckiego potomstwa tych małżonków znajdowali się: synowie Jan i Łukasz oraz córki Anna, Marianna, Barbara i jedna, której imienia nie znał¹⁰⁵. Wydaje się, że Marianna była tożsama z lubelską brygidką, o czym wszakże Niesiecki nie wiedział.

Katarzyna Wybranowska (†1807) h. Poraj

Identyfikacja postaci jej ojca nie nastrocza żadnych trudności. Autorka „Metryki” zapisała bowiem, że Katarzyna była córką Stanisława Wybranowskiego, skarbnika lubelskiego. Rzeczywiście, pełnił on tę funkcję w czasie, gdy wstępowała na kolejne stopnie życia zakonnego. Habit przyjęła bowiem w 1763 r., śluby złożyła 13 maja 1764 r., a konsekrowana została w 1770 r.¹⁰⁶ Spisy urzędników województwa lubelskiego notują Stanisława Wybranowskiego z tytułem skarbnika lubelskiego w latach 1726–1770. Potem, do r. 1792, był zresztą jeszcze lubelskim wojskim mniejszym, miecznikiem, wojskim większym, łowczym, cześnikiem, podstolim, podczaszym i stolnikiem¹⁰⁷. W tym czasie Katarzyna była już lubelską przeoryszą, obraną na ten urząd 31 marca 1791 r.¹⁰⁸ W herbarzu Niesieckiego znajduje się informacja o żonie Stanisława Wybranowskiego, matce Katarzyny. Była nią chorążanka lubelska Antonina Kiełczewska. Niesiecki wyliczył również męskich potomków tego małżeństwa: Mikołaj, Ignacy, Wojciech i Antoni. O córkach wspominał tylko, że było ich cztery¹⁰⁹. „Metryka” pozwala zatem poznać jedną z nich.

¹⁰⁵ Niesiecki, t. 9, s. 264.

¹⁰⁶ Metryka, k. 43v–4r, 48r.

¹⁰⁷ UWL, s. 132.

¹⁰⁸ Metryka, k. 118v.

¹⁰⁹ Niesiecki, t. 9, s. 451.

AD DUOS ILLUSTRÉS APPENDIX: NOBLEMEN'S DAUGHTERS TO KASPER NIESIECKI AND ADAM BONIECKI UNKNOWN

Summary

The extreme scholarly importance of Kasper Niesiecki and Adam Boniecki's armorials makes those books an ever-valid point of reference for any genealogical research. Nonetheless, both armorials suffer numerous deficiencies, caused by the specific nature of the materials which the scholars made use of. Defects are particularly frequent in the cases of noblemen's daughters who were nuns. However, excellent materials which afford the opportunity to supplement these existing faults can be found in the admission books of individual cloisters. This is because a certain number of entries contain not only the nuns' names, but also valuable and informative remarks with regard to their families. Admission books have been preserved very rarely, however. Fortunately, there exists one book which used to belong to the cloister of the Sisters of St. Bridget in Lublin, Poland. Based on this book, it was possible to fill in the armorials' information in 40 cases of noblewomen who were nuns.

Ważnym źródłem w badaniach genealogicznych jest herbarz Niesieckiego i Bonieckiego. Mimo to, oba te dzieła zawierają wiele błędów i braków. W szczególności dotyczy to córek szlacheckich, które wstąpiły do klasztoru. W tym celu należy sięgnąć do ksiąg przyjęcia do klasztoru. W tym celu należy sięgnąć do ksiąg przyjęcia do klasztoru. W tym celu należy sięgnąć do ksiąg przyjęcia do klasztoru.

Ważnym źródłem w badaniach genealogicznych jest herbarz Niesieckiego i Bonieckiego. Mimo to, oba te dzieła zawierają wiele błędów i braków. W szczególności dotyczy to córek szlacheckich, które wstąpiły do klasztoru. W tym celu należy sięgnąć do ksiąg przyjęcia do klasztoru. W tym celu należy sięgnąć do ksiąg przyjęcia do klasztoru.

Ważnym źródłem w badaniach genealogicznych jest herbarz Niesieckiego i Bonieckiego. Mimo to, oba te dzieła zawierają wiele błędów i braków. W szczególności dotyczy to córek szlacheckich, które wstąpiły do klasztoru.

Ważnym źródłem w badaniach genealogicznych jest herbarz Niesieckiego i Bonieckiego. Mimo to, oba te dzieła zawierają wiele błędów i braków. W szczególności dotyczy to córek szlacheckich, które wstąpiły do klasztoru.

Ważnym źródłem w badaniach genealogicznych jest herbarz Niesieckiego i Bonieckiego. Mimo to, oba te dzieła zawierają wiele błędów i braków. W szczególności dotyczy to córek szlacheckich, które wstąpiły do klasztoru.

Ważnym źródłem w badaniach genealogicznych jest herbarz Niesieckiego i Bonieckiego. Mimo to, oba te dzieła zawierają wiele błędów i braków. W szczególności dotyczy to córek szlacheckich, które wstąpiły do klasztoru.

Ważnym źródłem w badaniach genealogicznych jest herbarz Niesieckiego i Bonieckiego. Mimo to, oba te dzieła zawierają wiele błędów i braków. W szczególności dotyczy to córek szlacheckich, które wstąpiły do klasztoru.